Hulding Belén Kock-Marchena

door Wim Rutgers

ORANJESTAD — De Biblioteca Nacional Aruba opende donderdag 6 september haar traditionele literair-culturele septembermaand met de huldiging van dichteres Belén Kock-Marchena, wegens haar bijdrage aan de literatuur in het Papiamento.

Belén Kock- Marchena (rechts) wordt toegezongen door Lydia Emerencia, geflankeerd door enkele folkloredansers.

Zes september is Bonairedag en dat kwam goed uit, omdat Belén in 1942 op dat eiland geboren werd, al groeide ze op Aruba op. Ik herinner me nog hoe terughoudend Belén Kock-Marchena ooit was om publiekelijk op te treden, de onzekerheid over haar performance van het werk van anderen en de literaire kwaliteit van dat van haar zelf. Inmiddels treedt ze op in binnen- en buitenland. De huldiging is het uitvloeisel van haar veelzijdige literaire activiteit en een teken dat ze inmiddels is gecanoniseerd als Arubaans dichteres.

Met toespraken, muziek, zang, voordracht en dans werd Belén gefêteerd. Daarmee toonde de huldiging veel reminiscenties aan de literair-muzikale soirées die aan het einde van de negentiende eeuw zo populair waren en daarmee zet de bibliotheek dus een lange Antilliaans-Arubaanse traditie voort. Dat is een prima idee.
Belén gaf enkele losse gedichten uit in postervorm en kwam pas relatief laat tot bundeling van haar werk in *Vibrashon di amor* (1995), *Milager / Miracle* (1998) en *Den bena di bida / Levensader* (2001). Twee gedichten van haar werden door Frank Williams opgenomen en vertaald in *Isla di mi / Island of mine* (2000) en in de grote anthologie *Pa saka kara* (1998) staat het bekende 'Juffrouw, ik heb een bòter meegebrengt', een gedicht dat ook tijdens de huldiging gedeclameerd en gedramatiseerd werd en waar ik nogal wat moeite mee heb. Belén Kock is jarenlang onderwijzeres geweest. Het gedicht verdedigt het Papiamento - een goed idee - maar valt daarbij een andere taal aan, 'e cataclismo di un lenga ku n'ta bo lenga?' - een minder goed idee in onze nu eenmaal noodzakelijk multilinguale samenleving. Hoe vaker ik het gedicht hoor, hoe meer het me gaat tegenstaan.

Den bena di bida / Levensader bevat ruim twintig gedichten in het Papiamento, met een Nederlandse vertaling door Ria Petronia-Heesakkers 'om het Papiamento te introduceren aan een breder lezerspubliek'. Het omslag is van Raffi D. Kock en een foto van de auteur op het achterkaft is van Dolfi Kock. De Curaçaose declamator-dichter-tekenaar Elis Juliana zorgde voor zeven illustraties in de stijl van het van hem bekende poin tillisme.
De bundel is opgedragen aan twee kleinkinderen van de dichteres.
Zowel vormelijk als inhoudelijk is *Den bena di bida / Levensader* een voortzet ting van de vroegere bundels. Belén Kock-Marchen schrijft directe gedichten, waarbij het woord een mo reel doel dient.